

לקחה טוב

פרשת בהעלותך התשס"ה

יצא לאור ע"י רשת מסדות "טוב" בראשות הרב יצחק שלישיא נגיד קהילת הרב מנשה צדקה שלישיא

פנינים לפרשה

"בהעלתך את הנרות"

(ח, א)

וברש"י: "מכאן שמעלה היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומטיב". ולכאורה, הרי המנורה היתה גבוהה רק שמונה עשר טפחים שהם ג' אמות, ואפשר היה להדליקה אף בלי הגבהת הידים, אם כן למה היה צורך במעלה? אלא שכאן מדובר באהרן הכהן, שהיה לבוש ציץ, והדין הוא כפי שאמרו חז"ל (תמיד פ"ז) שאסור לכהן גדול להגביה את ידיו למעלה מהציץ, ולכן היה צורך במעלה.

(מלא העומר)

ספסוף

אבל עדיין יש להעיר על זה: אמנם ההטבה עבודה היא ופסולה בזר, אך הרי כהן הדיוט כשר בה והוא לא היה לבוש אלא ארבעה בגדים בלא ציץ, ויכל אפוא להטיב את המנורה בהגבת ידיו בלא מעלה? ואפשר לומר שפרשה זו נאמרה אל אהרן דוקא – "דבר אל אהרן ואמרת אליו" – ולא לבניו שכן הטבת הנרות במשכן היתה תמיד ע"י אהרן (נעין מה שכתב הספורנו שבמשכן, מפני ששכן עליו הענן, היתה הקטרת הקטורת של כל השנה נעשית ע"י כהן גדול כמו ביום הכפורים במקדש) ומשום שבמשכן נעשתה עבודת הטבת הנרות רק באהרן שהיה לבוש ציץ – היה צורך במעלה, שכן אסור היה לו להגביה ידיו מעל הציץ כמו שנתבאר. (הדרש והעיון)

"למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו"

(ט, ז)

"אמר להם: אין קדשים קרבים בטומאה. אמרו לו: יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים וכו'" (רש"י בשם הספרי). יש להבין מה בקשו הטמאים להרויח בזה שיקריבו טהורים את קרבן ה' הגמ' בפסחים אומרת (דס"א) שקרבן המוקרב לטמאים – פסול, ולא יצאו הטמאים ידי חובתם? ונראה ללמוד מכאן כלל מחודש בקיום המצוות: גם כאשר נוצרים תנאים שאינם מאפשרים למקיים המצוה לצאת ידי חובתו, צריכים לקיים את המצוה מצד אהבת המצוות. הצטרפותו אל מקיימי המצוה מביעה את אהבתו למצוה גם אם ידי חובתה העיקרית לא יצא.

(דרש משה להגר"מ פיינשטיין)

"והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"

(יב, ג)

בספרים הקדושים מבואר – אומר הגר"י קנייבסקי – שכל הספקות והבלבולים בענייני אמונה אינם נמצאים אלא בלב

בעל הגאווה, אור השכינה מסתלק מן הגאונות, וכפי שאמרו חז"ל: אין אני והוא יכולים לדור בעולם (סוטה ה'). ועוד אומרת שם הגמ' (ד"ג) כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודה זרה וכו' כאילו כפר בעיקר שנאמר "ורם לבבך ושכחת את ה' אלוךך". לעומת זאת מי שזוכה להגיע לענווה אמיתית – להרגיש ולחשוב את עצמו כמי שאינו כלום – מיד מסתלקים ממנו כל הספיקות, וההרהורים והבלבולים נעלמים. דבר זה בדוק ומנוסה בבירור גמור!

(חיי עולם)

"בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"

(ח, ב)

פני המנורה הוא הנר האמצעי וא"כ היה צריך לומר אל מול פני המנורה יאירו ששת הנרות אלא הכוונה שאם בהעלותך את (ששת) הנרות תקפיד שהנרות יפנו לנר האמצעי אז כל שבעת הנרות יאירו וישפיעו אור עליון לישראל. והכוונה שהנר האמצעי מסמל את אור השכינה ואילו הנרות בצד ימין מסמלים את העוסקים בתורה שהיא חיי עולם והנרות בצד שמאל מסמלים אותם העוסקים בפרנסה שהיא חיי שעה (כמו שנאמר אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד) ואם שנים אלו מכוונים אורם מול הנר האמצעי דהיינו שמכוונים בעסקם לקיים רצון ה' ולהאיר את אור השכינה בעולם אז יאירו שבעת הנרות אבל אם כל אחד פונה לעצמו אז גם הנר האמצעי לא יזהיר את אורו.

(הספורנו)

"על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו ובהאריך הענן וכו' ויש אשר יהיה הענן ימים מספר וגו' ויש.. מערב עד בקר... או יומם ולילה או יומים או חדש או ימים וכו'" (ט, יח-כג)

הטעם למה נשתנה הזמן שחנו ממקום למקום מסביר האור החיים הקדוש על פי מאמר אנשי אמת שהעברתם במדבר היה כדי לברר ולהוציא ניצוצות הקדושה שנשבאו ביד שוכן המדבר אשר על כן ה' הוא היודע כמה זמן היה נצרך לבני ישראל לחנות בכל מקום כדי לברר הקדושה מאותו מקום. ולכן הוצרכו לסדר זה לנסוע על פי הענן.

"ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה'... ובנחה יאמר שובה ה'..."

(י, לה-לו)

לכאורה יפלא הרי המצב היה הפוך כשהענן עלה היה סימן לנסוע ולמה יצטרך משה לומר קומה ה' וכשהענן נעצר היה סימן לחנות ולמה יצטרך משה לומר שובה ה' הרי כבר שב. מסביר ר' שמשון רפאל הירש פסוקים אלו על פי המשנה באבות "עשה רצונו כרצונך". בדרך כלל מפרשים את המשנה שהאדם בבואו לעשות רצון ה' יעשה זאת באותה התלהבות ומרץ שבה הוא עושה רצונו אבל אפשר לפרש את המשנה בדרך אחרת שתהפוך רצון ה' להיות כרצונך דהיינו שכל כך תרצה לקיים רצון ה' שכשאתה מקיימו תרגיש כאילו שעשית רצונך הפרטי. וזאת כוונת משה רבינו שאע"פ שהנסיעה ממקום חניה למקום הבא היתה תמיד על פי ה' לפי העלות הענן אבל משה לא הרגיש בזה שום התנגדות לרצונו שלו. וכשראה שהענן עולה כל כך רצה לקיים רצון ה' עד שהרגיש כאילו הוא אמר לה' קומה ה' וה' מקיים רצונו. וזה כדי ללמד לעם ישראל שאל יחשבו שהם מוכרחים לנסוע או לחנות בעל כרחם אלא שהם צריכים לרצות לקיים רצון ה' כאילו רצון ה' הוא רצונם.

"וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה וכו' מקשה היא וגו'"

(ה, ד)

שהראו הקב"ה באצבע לפי שנתקשה בה. (רש"י) מדוע היה כה קשה למשה לתפוס את מעשה המנורה? אלא, על המנורה נאמר: "עד ירכה עד פרחו מקשה היא". ודורשי רשומות אמרו: שהמנורה היא סמל ואחדות ישראל שהכל מקשה אחת. הטובים והרעים, החשובים והפחותים. כולם מקשה אחת. וזה התקשה משה להבין, כיצד עושים זאת שכל עם ישראל יהיו כמקשה אחת. (ר' שלמה קלוגר)

"קומה ה'"

(ו, לה)

פיי בתרגום אונקלוס – אתגלי ה'. שיראו אוה"ע גלוי שכינה בדרך הליכתם, ויהיו יראים היושבים במדבר להתחרות עם ישראל, וכמו שהקם בין היושבים הכל רואים אותו, כך המליצה "קומה ה'" על גלוי כבודו ית'. (העמק דבר)

"ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע"

(ט, ו)

לא מצינו בכל התורה כולה מצוה הקבועה במועד שיש לה תשלומים בזמן אחר, רק בקרבן פסח בלבד קבעה התורה זמן שני לקיום המצוה. וכל כך למה? אלא, לפי שהיו אנשים מישראל שהתאמצו והשתדלו לקיים את המצוה והיו מתחננים למשה

"למה נגרע", במצוה זו מסרו את הנפש כדי לקיימה. כך הוא גם בכל דבר שאדם יגיע לדרגה של "למה נגרע", יסייעו לו מן השמים לקיים את המצוות. (אדמו"ר מרדומסק)

"מה יצוה' לכם" (ט, ה) ומה שנתעלם ממנו דין זה ולא נחשב לו לעונש כשם שנחשב בפרשת בנות צלפחד, שכתוב בסדר פנחס (לקמן כז, ה) "ויקרב משה את משפטן לפני ה'", ואמרו (ספרי דברים) שנתעלם ממנו דין בנות צלפחד בשביל שנטל עטרה לעצמו, שנאמר (דברים א, יז) "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי וגו'".

הענין הוא, מפני שירושת הבת במקום שאין בן הוא דבר תלוי בסברא שראוי להקדים אותה לשאר יורשי האב, ואף אותן האומות שאין להם תורה מורין כן בדבר, ומוציאים משכלם שיוצאי ירכו של אדם קודמין ליורשו אם בן אם בת.

וכיון שנתעלם זה ממנו חשבוהו לעונש אבל דין הפסח בדחיות הטמאים מניסן לאייר, דבר שצריך קבלה הוא, ואינו תלוי בסברא שנחליף חודש זה בחודש זה, ולכך לא חשבוהו לעונש, ורז"ל דרשו מגזירה שיה דקריבה קריבה. (רבינו בחיי)

"והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה" (ט, יג)

פירש רבינו הק' מלובלין זצ"ל עזה"ד, "והאיש אשר הוא טהור", איזה איש יכול להיות טהור, "ובדרך לא היה", שהוא יושב אוהל, ואינו נוסע על הדרכים, כי על הדרך עלול הוא לפגוע בראיה או בשאר דברים, שאין לו מקום להתפלל ולעסוק בתורה כראוי.

וזה הפירוש (רש"י בראשית יב, ב) "שהדרך ממעט ג' דברים, ממעט את השם, פי' עבודת הש"ת, וממעט את הפריה ורביה, היינו, שאינו פרה ורבה בתורה וממעט את הממון, שדרך לא יכול לתת צדקה כראוי, כי לפעמים ירא שיחסר לו מכיסו, והוא במקום זר שלא יוכל להשיג בהלוואה. או יירא להראות שיש לו ממון פן יגנבו מעמו. גם ממון בגימ' צו"ם קו"ל, שאינו יכול להתענות ולהתפלל כראוי מחמת חולשא דאורחא. (אילנא דחיי)

"ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים וארון ברית ה' נוסע לפניו להם מנוחה" (י, לג) הורה דרך מלכו של עולם שאינו כמלך שעבדו מקדימים לתור לו מנוחה, אך הוא ית' השכינה בארון מקדים "דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה".

ושמא תאמר, הלא יטעו חורשי רע ויהרהרו לאמר, כי צריך הוא ית' להתפרד מהם ולהקדים מהלך ימים לתור להם מנוחה, ומתוך כך יפקקו בגדולתו כאמרם כי הוא ית' כמשרת למו חלילה, ע"כ אמר "וענן ה' עליהם יומם בנסעם וכו', לומר, כי לא זזה שכינה מעליהם, והיא גם היא בארון, כי (נשעיה ו, ג) "ומלא כל הארץ כבודו", כי אין נרגש היות נוסע דרך שלשת ימים, שאינו רק בארון הברית, כי אם דרך כבוד להורות, כי השכינה מקדמת לתור להם מנוחה היא קודמת הארון, אך ממכון שבתו ישגיח הוא

ית' בכל מקום כי כל הארץ מלא כבודו. (אלשיך הק')

"ויהי בנסוע אהרן" (י, לה)

עשה לו סמניות מלפניו ומלאחריו – נו"ן הפוכה. מבאר רבי יונתן איבשיץ שנו"ן מרמזת על מפלתם של שונאי ישראל לפי הכתוב "נפלה לא תוסיף קום" לכן נשמטה ממזמור "אשרי יושבי ביתך אך כאן הנו"ן הפוכה לרמז על דברי חז"ל שגם כאשר הקב"ה כביכול בורח מאיתנו ומסתיר פניו דומה הוא לצבי הבורח אך מדי פעם פניו אחורנית וכך בשעת צרה והסתר פנים אפשר להבחין שהקב"ה מראה פניו כדי שחלילה לא יפלו ליאוש. וזהו הרמז בנוגים ההפוכים שלא תהיה חלילה נפילה גמורה אלא שתוך הנפילה נזכה לראות גילוי של הארת פנים.. (תפארת יונתן)

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם" (יא, ה)

בספר "חובת הלבבות" (שער הבחינה פרק ה') כתב דהזכרון אחד מטובות הקב"ה, כי מבלעוד לא היה העולם יכול להתקיים, דאם הוא נכנס בפתחו של זה לא היה יודע איך יצא, וגם שאר דברים במאכל ובמשתה, שאם אוכל פעם אחד דבר זה, זוכר הפעם שהיה במאכל כדי כשירצה לאכול פעם ב' יזכור מה טעם במאכל זה.

וזה שאמרו "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם", כלומר, הזכרון עכשיו בדגה בחנם הוא, שאין לנו דגים עכשיו. (חתם סופר – אוהל יעקב)

"וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו איש לפתח אוהלו ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע" (יא, י)

משה היה דן את ישראל לכך וכותב בזה שאמרו "מי יאכילנו בשר", שהיה סבור שהם רוצים לאכול בשר הרבה, ולא חשד בהם שהם מחפשים עלילה כדי לכפור בכח השי"ת חלילה שאינו יכול לספק בשר, ולכן לא קשה היה כ"כ בעיני משה מה שדרשו. אבל הקב"ה שהוא בוחן כליות ולב, ידע מה שבלבם, שאין כוונתם לבשר אלא עלילה הם מבקשים לכפור בעיקר ח"ו ובכח של הקב"ה, וז"ש "מי יאכילנו בשר", נתכוונו לומר בזה, מי הוא שבכוחו לספק לנו בשר, לכן "ויחר אף ה' מאד – אבל – ובעיני משה רע", ר"ל, משה לא רצה לדון אותם לכך חובה, וחשב שהם רוצים לאכול הרבה בשר. לכן היה רע בעיניו מה שהיו בוכים על האכילה כדרכם של תינוקות, אבל לא חרה אפו בהם כדרך שחרה בהם אף ה'. (צורר המור, ומהר"י אברבנאל בשם י"מ, ומנחה בלולה.) (מעם לועז)

"וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו איש לפתח אוהלו ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע" (יא, י)

יש להבין, האידך תעלה על דעתך שדור המדבר, דור הדעה, דור מקבלי התורה יבכו על שנאסר להם עריות!! גם יש לדייק מהו "איש לפתח אוהלו" דקאמר קרא. אבל י"ל דהרי היו בישראל הרבה אנשים שנשאו קודם מתן תורה עריות שנאסרו להם עכשיו כגון אחות אביו ואחות אמו וכו', - שחייבין עליהם כרת ואין ב"ד

ממיתין עליהן – שלא נאסרו לבני נח. (כן פירש"י ביומא, ועיין סנהדרין נ"ה ודו"ק). וא"כ נצונו לנו האידך אנשים ונשיהם, שהיו נישואים כבר כמה עשרות שנים, ונולדו להם בנים ובני בנים, צריכים עתה לפרוש, וגם אסור להם להתייחד, ולכן כתיב "איש לפתח אוהלו", הנה עומדים עתה להפרד, הוא לעבר זה והיא לעבר אחר. וצריכים לבחור להם כל אחד חיים חדשים וכו' וכו', מובן הדבר בדרך הטבע שמורידים דמעות בפרידה זו.

אבל "לפום גמלא שיחנא" (לפי כח הגמל מניחים עליו משא). אנשי דור דעה יוצאי מצרים נתבעים ע"ז, ולכן ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע". עכ"פ למדנו האידך יש לאדם לקבל בשמחה מצות ה' בכל מצב. (לב אליהו)

"ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל" (יא, טו)

וכי מה תשובה היא למתאוננים באסיפת הזקנים? אלא כך אמר הקב"ה. אע"פ שהם מתאוננים על בשר שאין להם ועל גשמיות שחסירה להם, האמת היא מה שחסר לעם ישראל זה רוחניות. ולכן אסוף שבעים איש מזקני העם ותאציל מן הרוח שעליהם על בני ישראל, תן להם מוזן רוחני שישעו ויתענגו מטוב ה' ואז לא יצעקו תן לנו בשר. (ר' שמשון רפאל הירש)

"ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם" (יא, יז)

פי' רש"י – למה משה דומה באותה שעה, לנר שמונח ע"ג מנורה, והכל מדליקין הימנו, ואין אורו חסר כלום, (ספרי, במד"ר טו, יט)

וקשה, והא לקמן (במדרש רבה טו, כה) מסיק שהיה זה עונש למשה על שאמר "לא אוכל אנכי לבדי לשאת וכו', עד דמסיק משלי אינם נוטלים כלום, אלא "ואצלתי מן הרוח אשר עליך".

ונ"ל ליישב דה"ק, ע"ד דא"י בפי' במה מדליקין (שבת כ"ב): אין מדליקין מנר לנר משום אכחושי מצוה, ופירש"י: דמיחזי כמאן דשקיל נהורא, פי', הרואה סובר שנוטל מן האור כלום, וא"כ הי"נ אף שבאמת לא היה משה חסר כלום, מ"מ נגד הרואה שסובר שהיה חסר, הוה ליה עונש זה, ק"ל. (ידי משה)

"ששת מאות אלף רגלי" (יא, כא)

ולפיכך כתב כאן שש מאות אלף "רגלי" ולא מזכיר "ראשים" – שכן בשעה זו, שהתאוננו, היו בבחינת רגליים מרקעות במחלוקת ובתרעומת ולא ראשים. (אלשיך הק')

"אשרי יושב ביתך" - בחד אפי', "אשרי תמימי דרך" בתמיניא אפי' (ברכות ד) ר' נפתלי מרופשיץ אמר בדרך צחות, "יושבי ביתך" – אלה היושבים בבית, "חד אפי' – פנים אחת להם, טיבם ואפיים אחיד, אבל "תמימי דרך" – אלה המכלים את ימיהם בדרכים ובנסיעות, "תמיניא אפי' – בכל יום ובכל שעה הם צריכים לשנות את ארצם והתנהגותם, לפי הבריות, הישוב והמסיבות. (עיטורי תורה)

א"ה – שמעתי בשם הרה"ג ר' יהודה צדקא זצ"ל להוסיף בזה, שהנה פרק "אשרי יושבי ביתך" מסתיים ב"תהלת ה' ידבר פי, ואילו פרק אשרי תמימי דרך" מסתיים ב"תעיתי כשה אובד".

"ששת מאות אלף רגלי" (יא, כא) מסופר על רבי אלחנן וסרמן – ראש ישיבת "אוהל תורה" ברנוביץ – הי"ד.

שבשו בו פעם מאמריקה סיפר באירוניה, כי בלילה הראשון לבואו. הגישו לפניו במלון שהתאכסן בו ספל קפה מהול בחלב, והוא סרב לשתות, מטעמי הידורים בכשרות, החשש מפני חלב עכו"ם, "קבלתי על עצמי לא לשתות חלב בנכר". הטעים לידידו בעל המלון.

והנה למחרת בבקר הופתע לראות שמגשיש לו שנית ספל קפה מהול בחלב. שאל בפליאה: הלא הודעתי אמש שלא אוכל לשתות משקה עם חלב, ומארחו השיב בכל הרצינות: סבור הייתי, אחרי לינת לילה שלם באמריקה, בודאי כבר הספיק לשנות מעט את השקפותיו... אורת המקום!!! (מריצי תורה ומוסר)

"מתנבאים" (יא, כו) פירשו רז"ל (ספרי, סנהדרין י"ז): יש מהם מתנבאים במתנה, מה היו אומרים, פי רז"ל, משה מת ויהושע מכניס לארץ. ושמעתי פי נכבד. מנין להם לרז"ל זה, י"ל מנוטריקון של מתנבאים – משה תנוח נפשו בעדן אז יהושע מכניס, זאת היתה נבואה, הרי"א ז"ל. (רא"ש – בעל הטורים)

ואמר רבי שלמה אליעזר אלפאנדרי זצ"ל, דהנה בפי שמות (ב, י) כתיב "ותקרא שמו משה.. כי מן המים משיתיהו", ודקדק, דהיל"ל ממים משיתיהו, ולמה האריכה בלשונה לומר "מן המים", ואותיות נ"ה כמיותרות.

רק הענין הוא, דאותיות "ממיי" ר"ת משה מת יהושע מכניס, ובתיה בת פרעה לא הסכימה לזה, ע"כ במכוון הוסיפה ב' אותיות ואמרה "מן המים". ואלדד ומידד ניבאו "במחנה". היינו מח, ולמחוק אותיות נ"ה שהוסיפה בתיה כני"ל, רק שיהיה "ממיי" בר"ת משה מת יהושע מכניס כנז". כי כן נגזרה הגזירה מן השמים. וע"ז "וירץ הנער ויגד למשה". (חנכת התורה – מסעות ירושלים ילקוט האורים בשם אמרי שלמה)

"והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" (יב, ג)

רבי רפאל מברשד היה אומר: על כל חטאי אוכל למצוא תרוצים בעולם הבא, אך לא על הגאווה. כשישאלוני בבית דין של מעלה: למה לא עסקת בתורה. אענה: לא ידעתי תורה, בור ועם הארץ הייתי, כשישאלוני למה לא עבדת את ה' על ידי תפילות ומעשים טובים? אענה: לא היה לי פנאי, טרוד הייתי למצוא טרף לבני ביתי. וכשישאלוני שוב: למה לא סגפתי עצמך ולא ישבת בתעניות? אענה: חלש הייתי והיה חשש של סכנת נפשות. ושישאלוני: למה לא נתת צדקה? אענה: לא היה בידי לתת, עני ואביון הייתי. אך כשישאלוני: עם הארץ קבצן וחלש שכמותך,

למה נתגאית כל כך, מה מקור הגאווה שלך? על כך לא יהיה לי כל תרוץ ולא אוכל לענות כל מענה. (ספר החסידות)

"והאיש עניו מאוד" (יב, ג)

מבאר הנצי"ב שאנשים טועים כאשר חושבים שעניו אינו מכיר את מעלתו. לדעתו חז"ל כינו מידה זו "שפל ברך" אך לעומת זאת עניו יודע את ערכו אלא שאינו חושש לכבודו ואינו דורש שיכבדוהו עבוד מעלותיו ולכן דווקא כאן כותב "והאיש משה עניו" – ללמדנו שמידת הדין לא פגעה במרים בגלל שמשו רבינו נפגע מהדברים כי הוא לא דרש לעצמו דבר ולפי זה מובנים דברי רב יוסף על עצמו "והאיכא אנא" כאשר נאמר: משמת רבי בטלה ענוה" (בסוף סוטה) כיון שידוע שרבי יוסף ויתר לרבה להקדימו כראש הישיבה במשך עשרים ושתים שנה וכל אותם שנים לא נהג בשררה כלל ולא הזמין אומן לביתו אלא יצא לשוק ככל שאר בני אדם. (העמק דבר)

הליכות והלכות

הלכות בשר בחלב

נאמר בתורה שלוש פעמים: "לא תבשל גדי בחלב אמו" וקיבלו חז"ל, שאחד נאמר לאיסור אכילה, אחד לאיסור בישול ואחד לאיסור הנאה. כל האיסורים נאמרו דוקא במידה ובישול בשר וחלב יחד.

רבנן חייבו להמתין שש שעות לאחר אכילת בשר מהטעמים הבאים:

א. בשר שנשאר בין השיניים.
ב. השומן נמשך מהגוף לפה במשך שש שעות. ולכן הלועס בשר לתינוק ופולט או האוכל בשר מבלי ללעוס כגון מרק בשר חייב גם כן בשש שעות. אך הטועם ופולט מיד מבלי לאכול או לבלוע כלל אינו חייב להמתין שש שעות.

לא קיים הבדל בין בשר בקר לבשר עוף ואפילו אכל רק ירקות שנתבשלו עם בשר או מרק בשרי חייב להמתין שש שעות עד לאכילת חלב, אף על פי שרק אכל את הירקות, או המרק.

לענין חולה וקטנים יש דינים חלוקים וכדאי להתייעץ עם רב בכל מקרה. אולם בענין קטן שאינו בר הבנה מספיקה שהיה מועטת ואין צורך בשש שעות.

בישול אוכל פרוה בסיר בשרי או חלבי: הקדמה

אם בישל אוכל פרוה בסיר בשרי או חלבי אין האוכל הופך להיות בשרי או חלבי לגבי דיני הרחוקת 6 שעות ולכן לאחר שאכל אוכל זה כגון אורז בסיר בשרי מותר מיד לאכול חלב לכל השיטות!

וכל הנידון זה לגבי אכילת אוכל הפרווה יחד עם חלב ובתערובת אחת שיוסבר להלן:

בדין זה ישנם חלוקי דעות בין חכמי הספרדים למנהג אשכנז. נפרט קודם דין זה למנהג ספרדים:

דין סיר שאינו בן יומו: סיר שלא בושל בו כלל ב-24 שעות אחרונות נקרא אינו בן יומו, ובסיר זה לדעת הספרדים מותר לכתחילה

לבשל אוכל פרוה ולאחר מכן לערבו (במקום אחר) עם חלב ולכן הרוצה לבשל ספגטי בשביל לערבו עם גבינה מותר לבשל את הספגטי בסיר בשרי שאינו בן יומו ולאחר מכן להעבירו לקערה חלבית ולערב שם עם גבינה.

ב. אם הסיר בן יומו דהינו שכן בישלו בו בשר ב-24 שעות אחרונות אסור לבשל בו אוכל על מנת לאכול עם גבינה אבל אם בישל סתם ולאחר שכבר בושל האוכל רצה לאכול עם גבינה מותר (כגון הרתיח מים ע"מ לעשות כוס תה בסיר בשרי בן יומו ולאחר שרתחו המים שינה דעתו והחליט לשתות קפה עם חלב מותר לו לעשות כן כיון שלא כיון בתחילה לאכול עם חלב.

כל זה לדעת חכמי ספרד, ולדעת חכמי אשכנז הדין חמור יותר והוא:

א. בסיר בשרי שאינו בן יומו (שלא בושל בו 24 שעות בשר) אסור לבשל אוכל פרוה על מנת לאוכלו עם גבינה ולכן אין דרך לבשל ספגטי בסיר זה ע"מ לערבו עם חלב אלא יקח סיר חלבי או סיר פרוה, ויש להעיר שכתבו הפוסקים (תשובות והנהגות ח"א חכמת אדם) שבשעת הדחק מותר לעשות כן, לבשל ע"מ לאכול עם חלב בסיר שאינו בן יומו אולם אם בישל אוכל פרוה בסיר בשרי שלא בן יומו לא בשביל לאכול עם חלב. ולאחר שהתבשל רצה לאכול עם חלב מותר גם לדעת מנהג הרמ"א.

ב. סיר בשרי בן יומו כמובן שאסור לכתחילה לבשל אוכל פרוה ע"מ לאכול עם חלב ואפילו כבר בישל אסור לערב עם חלב ורק אם בדיעבד שכבר עירבו את אוכל הפרווה עם חלב כגון שחיממו מים בכלי בשרי ועשו ממים אלו קפה עם חלב מותר לשתות משקה זה, כיוון שבדיעבד שכבר התערב לא אוסרים.

ג. כל דינים אלו הנאמרים לעיל לכל השיטות נאמר רק באוכל רגיל אבל במאכל חריף שם אפילו לא בין יומו לכל השיטות אסור לערב עם חלב כיון שהחריפות הופכת את טעם הבשר לשבח ולכן אין לאכול אוכל זה עם חלב ואפילו הכלי לא בן יומו.

אין לאפות לחם עם חמאה או גבינה אלא אם כן עשה סימן בלחם שהוא שונה מכל לחם. שנוי ניכר לעין בכדי שלא יבוא לאכול עם בשר ואם אפה כן ישאל שאלת חכם שכן יש מקרים שאסור לאכול לחם זה.

שבת שלום ולמוד מהנה!!!

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE
16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	QUEENS בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	BROOKLYN 1950 E. 7 St. 718-251-9676	STATEN ISLAND בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	MIAMI שיעורים והרצאות 305-502-3876	ISRAEL בית מדרש וכולל "לקח טוב" רה שאל תתק 40 סנה ד"ה 02-586-7469 לאנרכים תלמידי הכפרים מ תלמידי ירושלים	ISRAEL בחסות בקב"ג "היכל אליהו" 972-3-504-4276	MEXICO כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamahcalo Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101
---	--	--	---	---	---	--	---

המנומנים לזכות ביום לימוד או יותר בחלל וישיבת לקח טוב
הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולדע של קימא, ליווגה, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה.
נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמונת ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

מאות יהודים נאותו לוותר על פת לחמם כדי לזכות באמירת תהילים

בתום מלחמת העולם השנייה, הגיעו החיילים של צבא ארצות הברית לשחרר את השרידים שנתרו בגיטאות. הגאון רבי אליעזר סילבר זצ"ל, כיהן באותה תקופה כאיש הדת, וכדי לשמח את האומללים אירגן באחד המחנות קבלת שבת ציבורית. רבים מן היהודים הגיעו להשתתף בתפילה, והנה מבחין הגר"א סילבר שיהודי אחד נותר במקומו, ואינו מתלווה ליתר אחיו. הגר"א סילבר ניגש אליו, ושואלו בחום: למה יפקד מושבך?

והיהודי משיב: אחרי מה שראיתי, לא אגיע בשום אופן לתפילה! מה ראיתי? – שואל הרב סילבר. בהיותנו במחנה, סיפר האיש, היה רק ליהודי אחד ספר תהילים. כיוון שבמצבים הקשים והנוראיים בהם עמדנו, ביקשו הכל לומר פרקי תהילים ולשפוך צקון לחשם לפני אלוקיהם, ניצל זאת בעל-התהילים ודרש מכל אחד שלוש פרוסות לחם עבור כל שעת-תהילים.

אחרי שראיתי זאת, ממשיך האיש, אינני מסוגל לראות את עצמי כמי שמשתייך לקבוצה הזו. שבה נמצא אדם המסוגל לנצל את חולשת הזולת ולהוציא ממנו את פת לחמו האחרונה. למשמע הסיפור, נותרו כל מלוויי של הרב סילבר המומים במקומם, ולא ידעו מה להשיב לו.

הגר"א סילבר לא איבד עשתונות ולא התבלבל. הוא פונה אליו בחיבה גדולה, ואומר לו: חבל שהינך מסיק מסקנות על פי מעשה של אדם אחד;

אני דווקא הייתי רואה בסיפור זה את גדלותם של אחינו היהודים, כאשר מאות משוכני המחנה הסכימו לוותר על פת לחמם, עבור אמירת תהילים...

כעבור דקות אחדות ניראו שניהם, הרב סילבר והיהודי ההוא, צועדים שלובי זרוע לקבלת השבת הציבורית.

הדרשן אמר לעצמו את מילות השבח

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (יב, ג)

רבי שמלקעא מניקלשבורג הגיע פעם לעיירה אחת לשאת דברי התעוררות. לפני הדרשה ראוה נכנס לחדר צדדי, ושוהה שם זמן-מה. אחד התושבים שעקב אחריו שמע שהוא אומר לעצמו כמה פעמים: "אתה הגאון הצדיק, רבן של כל בני הגולה", וכיוצא באלה מילות שבח על עצמו.

ראשי הקהל שידעוהו לעניו אמיתי, התפלאו על כך מאוד, וכששאלוהו לטעם הדבר, ענה: ידעתי גם ידעתי שלאחר שאסיים את דבריי יכבדוני בכל מילות השבח שבעולם. ברם, ביודעי ומכירי מך-ערכי, אמרתי את המילים הללו לעצמי, כדי שאח"כ הן לא תעשינה עלי כל רושם, שהרי כשאני אומרן לעצמי, אני בטוח שזה שקר גמור...

'הרוקח' בפרשת פנחס מביא מדרש מופלא על הענווה הגדולה שהיתה במשה רבינו, כאשר לפני פטירתו שימש את יהושע תלמידו. וכך כתוב ברוקח:

"א"ר יאשיה באותה שעה עשה משה ליהושע כבוד גדול בפני ישראל. היה הכרח יוצא מלפניו בכל מחנה ישראל לומר בואו ושמעו אמרי נביא חדש שקם עליכם היום.

"הביא משה כסא של זהב ועטרה של מרגליות וכובע של מלכות ולבוש של ארגמן, הלך והעמיד יהושע תלמידו בלבוש ארגמן בכובע של מלכות ועטרה של מרגליות והוליכו בכבוד גדול והושיבו על כסא זהב שלו והעמיד עליו את המתורגמן כלב בן יפונה, ויהושע היה פותח ודורש בפני משה ובפני כל ישראל. והיה משה וכל ישראל יושבין לפניו כתלמיד לפני רבו.

"ומן א' בשבט עד ז' כאדר היה משה נוטל המפתח ופותח את הדלת ומכבס ונוטל חלוקו של יהושע ומנערה ומניחה במראשותיו ונוטל מנעליו ומתקן ונוטל טליתו ואת כסותו ואת סודרו ואת כובעו של זהב ואת עטרה של מרגליות, ומצווה לכבד

אהלו של יהושע. ומכניס כסא זהב שלו ופורס סדין של בוץ וסדין של מיליחן וכל כלי יקר וכלי ארגמן ושאר כלים נאים, ומוציא כרוז להקביל פני יהושע, ובעל כרחו של יהושע הניח משה בראשו כובע של זהב וכתב מלכות ולבוש בגדי מיליתן והעטיפו טלית של ארגמן, וכו'.

הנהגה כזו של רב לתלמידו, לא מצאנו באף אומה ולשון.

יש להדגיש גם את ענוותו המרובה של כלב שהיה באותה דרגה של יהושע, ולמרות זאת לא התנגד לשמש כמתורגמן שלו, דבר שאינו מצוי כלל במנהגי השררה של ימינו...

העלון לעילוי נשמת
הצדקנית הרבנית היקרה
רחל בת שרה יגן ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה